

303855

LOCOTENENT DORIN

Atrocitățile austro- ungarilor în Serbia

după rapoarte oficiale ale comisiunii mixte de anchetă

Cu 14 fotografii luate în diferite localități

PREȚUL 1.25

BUCUREȘTI 1915

Editura Librăriei A. A. STĂNCIULESCU

Bulevardul Elisabeta No. 5

Motto : *Setea de sânge și răzbunare,
dușmanul neîmpăcat al civili-
lizației.*

Autorul

Atrocitățile austro-ungarilor

în

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Serbia

**După raportul oficial al comisiunei pentru
constatarea acestor atrocități cu fotografii
luate de către această comisiune**

303855

Reproducerea sau traducerea interzisă

BCU Cluj / Central Library Cluj

I

Atrocitățile austriacilor în Serbia

Atentatul din Serajevo comis de niște sectari de-
menți, și atribuit guvernului sârb, constituie pen-
tru opinia publică a întregii lumi, cel mai criminal
pretext invocat de Austria pentru a cotropi în lă-
comia-i fără seamăn, micul dar bravul popor sârbesc,
care în ultimele războaie a dat o glorioasă dovadă
că mai bine moare decât să trăiască subjugat.

Pentru Austria însă exploatarea ca pretext a mor-
ții principilor de coroană, pentru satisfacerea lăco-
miei sălbătice de cotropire teritorială, constituie cel
mai crud și rușinos gest al unui stat către suvera-
nul său.

Austria în orbirea ei însă, nu a priceput că un
război deschis pe un pretext bine venit pentru dâ-
nsa, își pregătește peirea sa, deschizând chestia moș-
tenirii statului său, față de care Germania sub masca
aliatului s'a erijat în legatar universal al anarchicu-
lui imperiu austriac.

Aceea ce nu a înțeles guvernul dela Viena, înțe-
lege acum întreaga lume conștientă, Austria și-a

pregătit mormântul prin mâna cioclului său „Germania”.

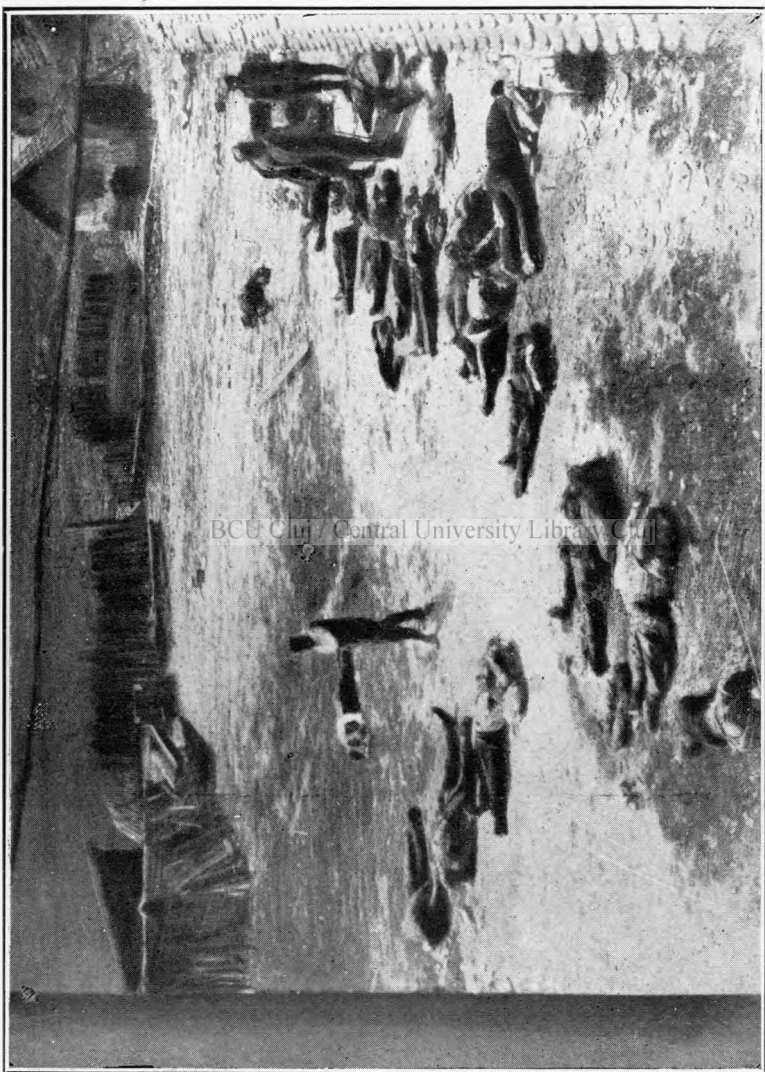
Ani și secole de politică perfidă și neleală, de tendințe cotropitoare și de desnaționalizare, către vecinii săi și popoarele constitutive ale imperiului habsburgic, ajutată în opera sa de veninul unguresc, astăzi vor lua sfârșit căei „*Austria este în agonie*”.

Dar sălbateca monarhie a ținut că în momentul morței sale, să lase o pagină de rușine în istoria civilizației actuale, înscriind în epitaf pe mormântul său cu sânge „Rușine și sălbătecie”. Căci în neputința sa de a zdrobi pe cei care i-au stat în cale, în special *viteazul popor sârb*, a căutat să semene răzburarea sângeroasă asupra bietului popor, batjocorind, pentru ultima oară însă, „*Cinstea și mândria*” unui neam atât de viteaz și de conștient de sine.

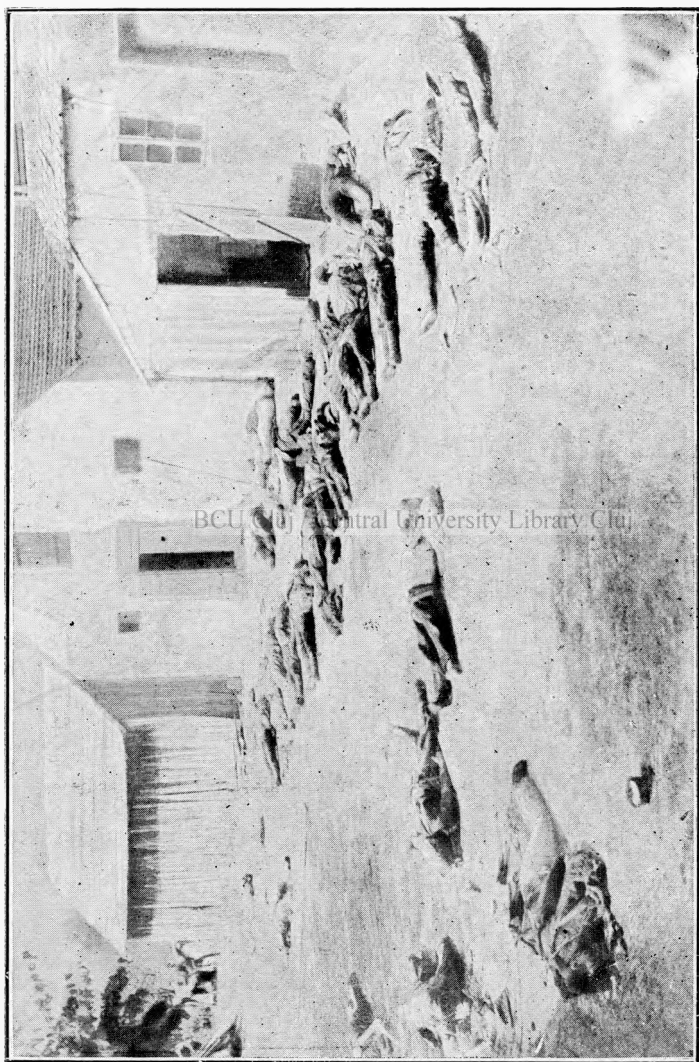
Nu se știe dacă în viitor, Europa, și în special popoarele balcanice, nu vor avea o licărire de recunoștință către Germania, care cu o oră mai de vreme, prin machiavelismul său politic față de Austria, scapă continentul de această rușine a secolului, „Austria”, făcând astfel ca să se mai atenueze sila și disprețul pe care-l vor simți popoarele civilizate pentru poporul german, la amintirea sălbatecului atentat ce a manifestat în actualul război, față de tot ce prin cultură și civilizație, îl puneă pe o treaptă inferioară celorlalte țări din continent, exceptând Austria, egală, dacă nu superioara sa în cruzime și perfidie.

Dacă istoria va povesti în viitor cu groază despre

atentatul Germaniei la civilizația actuală în războiul de azi, această istorie va reaminti cu scârbă omenirii, despre trecuta și trista existență a infectului hoit austriac care nu a visat cât a trăit, decât sânge, răzbunare și cotropire. Căci grozăviile ce vom arăta mai jos, comise de către austro-ungari în Serbia, este rușinoasa dovadă pentru prezent și viitor, că cea mai flagrantă insultă s'a adus civilizației secolului XX-lea de către sălbatecul popor austriac.

Tărani sârbi prinși și omorâți de către soldați austriaci, prin lovituri de pat de pușcă, în curtea proprietății lui M. Gachich la Yvremovatz

Soldați din Regimentul XIII și XIV sârb, făcuți prizonieri de Austriaci și omorâți în curtea farmacistului Gachitch din Șabaț în momentul când au fost siliți să se retragă

II

Memoriul asupra atrocităților comise de trupele austro- ungare în Serbia

Armata austro-ungară a comis, în timpul scurtei sale șederi pe teritoriul sârb, în luna August, cele mai crude atrocități: După rapoarte oficiale ale ofițerilor sârbi și ale prefecților, precum și mărturiile medicilor și corespondenților streini care au luat parte la anchete, ofițerii și soldații austro-ungari au omorât prizonieri, au ucis soldați, au masacrat țărani bătrâni, și copii inofensivi, au violat și masacrat femei și fete. În câmpiile dela Matchwa au furat și distrus recolte, au incendiat orașele și satele, distrugând tot ceea ce nu puteau lua cu ei.

Guvernul sârb ține să dea la iveală faptul că, toate aceste atrocități au fost comise nu numai cu știrea autorităților militare austro-ungare, dar chiar din ordinul lor. Pentru a dovedi aceasta, este de ajuns să se citeze câteva pasagii din: *directivele asupra atitudinii de observat cu privire la populațiunea sârbă*, care sub formă de broșuri, au fost îm-

părțite trupelor de către comandantul corpului IX de armată, generalul de infanterie Hornstein, și al căror original se găsește în mâinile noastre. Se citește între altele: *„Operațiunile de război ne duc într'o țară inamică, a cărei populație este animată către noi de o fanatică ură, într'o țară în care asasinatul, după cum dovedește catastrofa dela Serrajevo, este permis chiar în clasele cele mai de sus ale societății, unde este cât mai glorificat”*.

„Către o astfel de populație, nu-și are locul nici un sentiment de umanitate și generozitate.

„Nu permit să se facă prizonieri locuitori care ar fi găsiți fără uniformă, dar cu arme; trebuie împușcați fără excepție”.

„Intrând în regiunile locuite, trebuie numai decât a se procura ostateci: (preoți, directori de școală, fruntași). Acești ostatici vor fi împușcați, dacă un singur foc de pușcă s'a tras asupra trupelor noastre, iar casele vor fi incendiate toate!”

„In oricare locuitor care se va găsi afară din orașe și sate, să nu se vadă decât un membru al vreunei bande care a ascuns arme, și cum nu este timp să se facă multe cercetări, locuitorii astfel găsiți să fie împușcați, dacă vor părea cât de puțin suspecti”.

Aceste expuse vor da o idee de forma sub care trupele austro-ungare au interpretat și executat ordinele primite. Enumerarea acestor fapte este forțamente necompletă, căci în multe cazuri, mai ales în cele de asasinate, victimele au fost îngropate din motive de salubritate și de milă, înainte ca să se fi putut face constatările oficiale.

Soldații din Regimentul XIII și XIV sârb luați prizonieri de către Austriaci și uciși în curtea farmacistului Gachitch la Șabaț, în momentul când au fost siliți să se retragă

Doi bărbați și o fenceie masacrați de Austriaci la Kravazița

III

Distrugeri, devastări, jafuri, incendieri

Orașele și satele arătate mai jos au fost complet sau în parte distruse, devastate, jefuite și arse:

a) Orașele: Chabatz, Loznitza, Lechnitza și Lioubovia;

b) Satele: Gruchitch, Tsulkovitch, Metkovitch, Dobrich, Dessitch, Radovachnitsa, Bela Reka, Petrovitza, Ribari, Prniavor, Sipulia, Mrovska, Volnia, Bistrița, Tsikote, Dvorska, Yarebitze, Draginatz, Zav-laka, Tekeriche, Rouniska, Nechkovitza, Boitch, Bogoslovatz, Pritcinovitch, Stupnitza, Churitza, Kri-voitza, Tchokechina, Bamgawa, Miokowitch, Likodra, Bogoslovatz, Tomissavtzi, Chlivova, Stave, Vrbitch, Breziak, Maova, Livade, Yevremovatz, Varna.

Din toate aceste localități, orașele Chabatz, Losnitza și Lecnitza, precum și bogatul oraș Prniavor au suferit cel mai mult. Prniavor a fost ars complet, casele sale nu mai sunt decât o grămadă de cenușe. Aceste orașe nu au fost jefuite în sensul propriu al cuvântului, ele au fost cu totul devastate. Austriacii au distrus sub orice formă, ceea ce nu au pu-

tut duce cu ei. Ei au spart până și ferestrele, sau le-au murdărit cu excremente. Au otrăvit fântânele, au spart și distrus tot ce se găseă prin farmacii. În bănci, nu numai că au furat toți banii și hârtiile de valoare, dar au distrus toate cărțile și registrele. În școli au distrus tot materialul de învățământ. Bisericile și mănăstirile noastre au fost obiectul urei particulare a ofițerilor și soldaților austro-ungari și a turbărei lor destructive. Catedrala din Chabatz a fost cu totul batjocorită. Mănăstirea Tchokechina a fost devastată. În biserica din Lachnitsa obiectele sfinte au fost scuipate și aruncate pe jos. La Varebitza biserica a fost transformată în grajd, găsindu-se înăuntru excremente de cai până și în altar. *Fete tinere au fost aduse în această biserică și violate pe sfânta masă.*

Șantaje

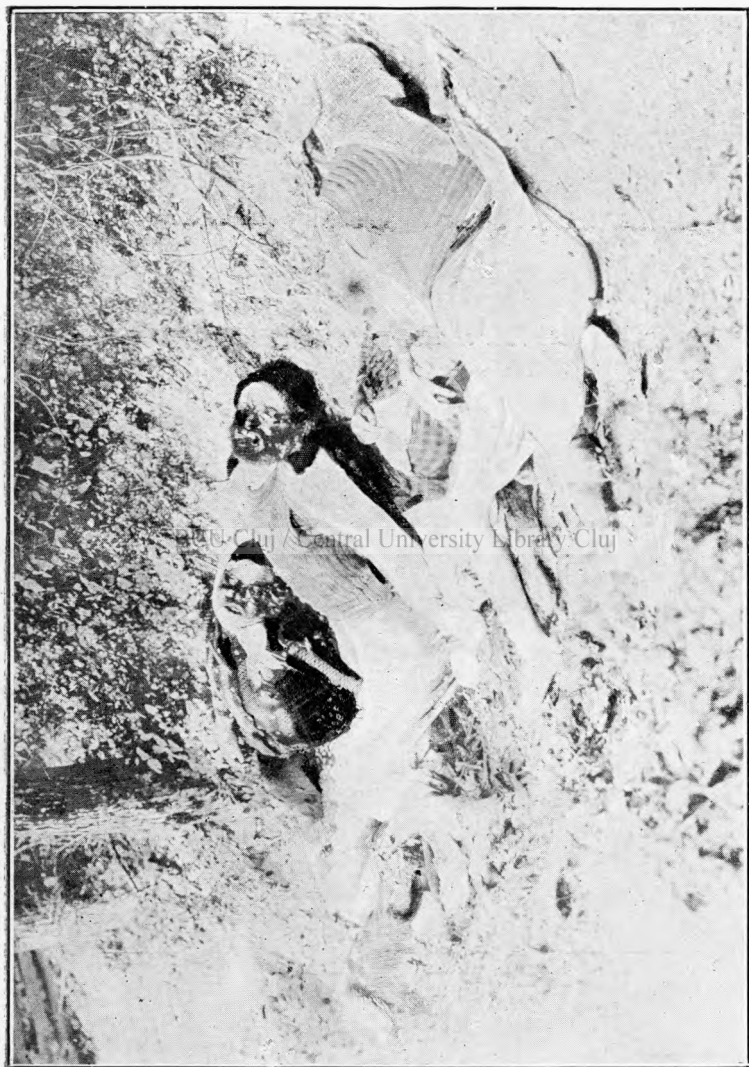
Austriacii au comis șantaje odioase.

În satul Gruchitch au promis unui țăran să-i lase viața dacă le-ar da o sută ducăți (1200 lei); după ce le-a dat această sumă, l'au sugrumat.

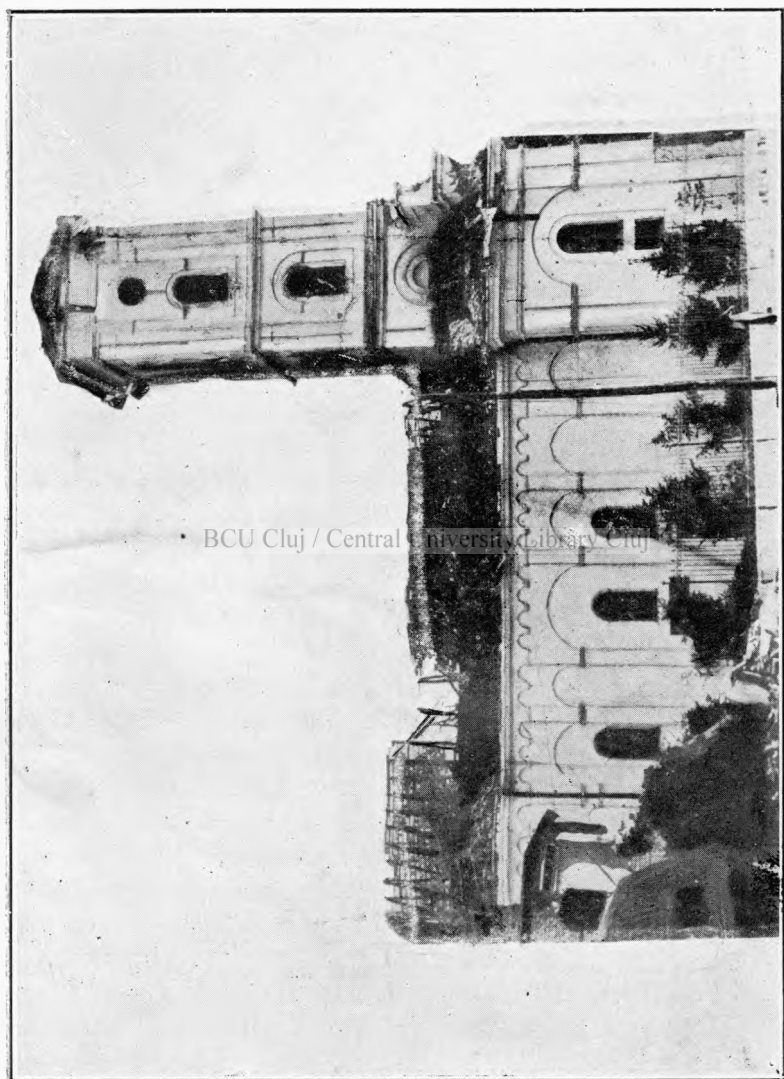
În satul Tsikote au torturat pe țăranul Ilia Aleksitz pentruca să le dea bani; el se jura că nu are, dar ei refuzară să-l creadă, și îl torturară până ce muri.

Într'un sat o țărancă s'a aruncat la picioarele lor plângând; ea îi rugă să cruțe pe singurul său băiat, copil de zece ani, oferindu-le toate economiile sale care se ridicau la 1000 lei. Ei i-au făgăduit că nu se vor atinge de copil, dar primind mia de lei l'au omorât imediat sub ochii mamei sale.

Austriacii nu au stors bani numai dela particulari; ei au înșelat orașe întregi. Spre exemplu: Au cerut treizeci de mii de lei orașului Loznitză. Această sumă nu a fost cerută nici cu titlu de rechiziție, nici de represalii, ci numai ca preț al promisiunii de a cruța orașul de jaf și foc. Pentru a-și asigura plata acestei sume, Austriacii au luat ostatici dintre fruntașii orașului. Orașul Loznitză le-a plătit cele 30.000 lei, dar ostaticii nu au fost înapoiați, fiind duși nu se știe unde.

Țărani ȝarbi masacrați în Bosnia de către soldați Austriaci

Biserica catedrală din Șabaț distrusă de către Austriaci

Asasinate

Austriacii au comis asasinate nenumărate asupra populației civile pretutindeni pe unde au trecut. Numărul victimelor lor nu se poate determina, aproximativ socotit însă este prea mare, căci ei omorau în masă. Legau împreună un număr mai mic sau mai mare de locuitori și îi omorau cu lovituri de paturi de armă sau de baionetă. Foarte adesea îi închideau în masă prin case cărora le puneau foc.

Iată câteva exemple:

În satul Zulkovitch s'au găsit mase de oameni sugrumați sau arși de vii, oameni, femei, bătrâni, femei bătrâne, băieți, fete mari și copii de ambele sexe. Într'un șanț zăceau 27 cadavre de oameni sugrumați sau găuriți de gloanțe. În curtea unei case s'a găsit cadavrele unui băiat, al unei femei tinere, al unei bătrâne și al unui copil de un an; În o odaie a acestei case s'a găsit pe pat cadavrul unei fete, iar pe jos acela al unei bătrâne. În o altă casă în care trăiau șase surori cu bătrâna lor mamă, aceasta împreună cu patru din fetele sale au fost omorâte, a cincea a fost rănită, a șasea a scăpat cu fuga.

În satul Prniavor locuitorii au fost siliți prin lovituri de baionetă, să se închidă în casele lor, căroră în urmă li s'a dat foc, arzând de vii cu acest mijloc un mare număr de locuitori.

Nu se poate preciza cifra victimelor, dar se poate judeca prin ceea ce s'a petrecut într'o singură casă care aparțineă unuia anume Milan Milutinovitch, din care s'a scos cincizeci de cadavre carbonizate. Patru din cele mai numeroase familii din acest sat, au fost complet exterminate.

În satul Yarebitza s'au găsit omorâți într'o casă toți membrii unei familii, chiar copii de doi ani. În o altă casă din acelaș sat, Austriacii au sugrumat o femeie și pe cei patru copii ai săi, după care au grămadit cadavrele unul peste altul.

În satul Bogoslovatz au omorât în o singură casă șase persoane, tatăl, mama și patru copii.

În orașul Lechnitză Austriacii au asasinat una sută cincisprezece persoane.

În satul Tchokechina printre locuitorii asasinați se cunoaște numele a douăzeci de persoane, dintre care fruntașul Jivion Tsvetkovitch cu femeia și cinci copii mici.

În satul Bogossavatz, în casa lui Nicolae Antitch s'a găsit asasinat proprietarul Nicolae, femeia sa, frațele său, fiul său, nora sa și patru copii dela 3—7 ani. În o a treia casă a aceluiaș sat s'a găsit patru cadavre, în o a patra doi oameni spânzurați, în o a cincea o femeie însărcinată sugrumată, și cu copilul smuls din abdomen.

În orașul Șabatz toți soldații noștri din al XIII-lea și al XIV-lea regiment, care fuseseră făcuți prizo-

nieri, au fost asasinați de către inamic în momentul când a fost obligat să se retragă. Acești soldați au fost închiși în o casă lângă proprietatea lui M. Gachitch; din aceștia douăzeci au fost asasinați în curte înaintea grajdului, iar treizeci în o cameră în care cadavrele lor au fost grămadite pe trei rânduri.

În satul Tsulkovitch alături de femeea și fiica sa asasinate, s'a găsit un bătrân într'o stare de plâns; eră crestat prin lovituri de cuțit, jumătate mort și aproape nebun:

El spunea: „Nu știu cum am mai putut trăi și pentru ce mai trăesc. De trei zile de când zac aci privind pe femeea și copila mea moarte pe pragul casei. Nu am putut nici să gem, nici să strig. Ne-au torturat, ne-au crestat cu cuțitele, ne-au necinstit și apoi au fugit. Iată de când privesc curgând spre mine acest lac de sânge, și nu pot face nici o mișcare ca să pot scăpa undeva.

În satul Prniavor un martor ocular povestește că o femeie, în momentul când Austriacii puseră foc casei sale în care eră închisă, încercă să ascundă copilul în sân pentru a'l scăpa de flacări.

Acelaș martor a văzut o altă femeie cu un copil pe genunchi și alți doi copii lângă ea, și care toți patru au ars de vii ținându-se îmbrățișați.

În satul Krivaya, în livadea din apropierea râului de lângă cârciumă, s'a găsit un grup de cincisprezece cadavre de bărbați și femei sugrumați.

Printre cadavre se găseă corpul unei fete cu fața străpunsă cu o lovitură de baionetă intrată prin partea stângă la maxilarul inferior, și eșind prin

pometa dreaptă; dinții îi căzuseră în șiroaiele de sânge ce curgea dealungul spatelui unei bătrâne sugrumată alături de ea.

Austriacii omorau pe toți pe care-i întâlneau: bărbați și femei, copii și adulți. Printre victimele lor se găseau bătrâni de optzeci de ani și copii de un an. Așa spre exemplu, în satul Moikovitch au omorât pe: Peter Panich (87 ani), Jivko Arsenovitch (70 ani), Ilia Gkiurghievitch (54 ani), Dobria, soția lui Teodor Vasilievitch (40 ani), Libomir Ghiurghievitch (35 ani), un fin al lui Milorad, Ghiurghievitch (16 ani), un copil al Dobriei Vasilievitch (4 ani), Ion, fiul lui Dragomir Ghiurghievitch (3 ani).

Soldații austriaci nu cruțau nici femei, nici copii. În localitățile: Grucitch, Tsurkovitch, Dobritch, Prniavor, Sipulia, Bistritza, Yarebitza, Zavlaka, Dessitch, Bela Reka, Boitch, Bogoslovatz, Lechnitza, Churitza, Tsikote, Petrovitza, Moikovitch, Maovo, Jevremovatz, s'au găsit cadavre de copii mai mici de zece ani.

În satul Tsulkovitch au spintecat cu cuțitele un copil de un an, omorând și o femeie după ce i-a sugrumat copilul.

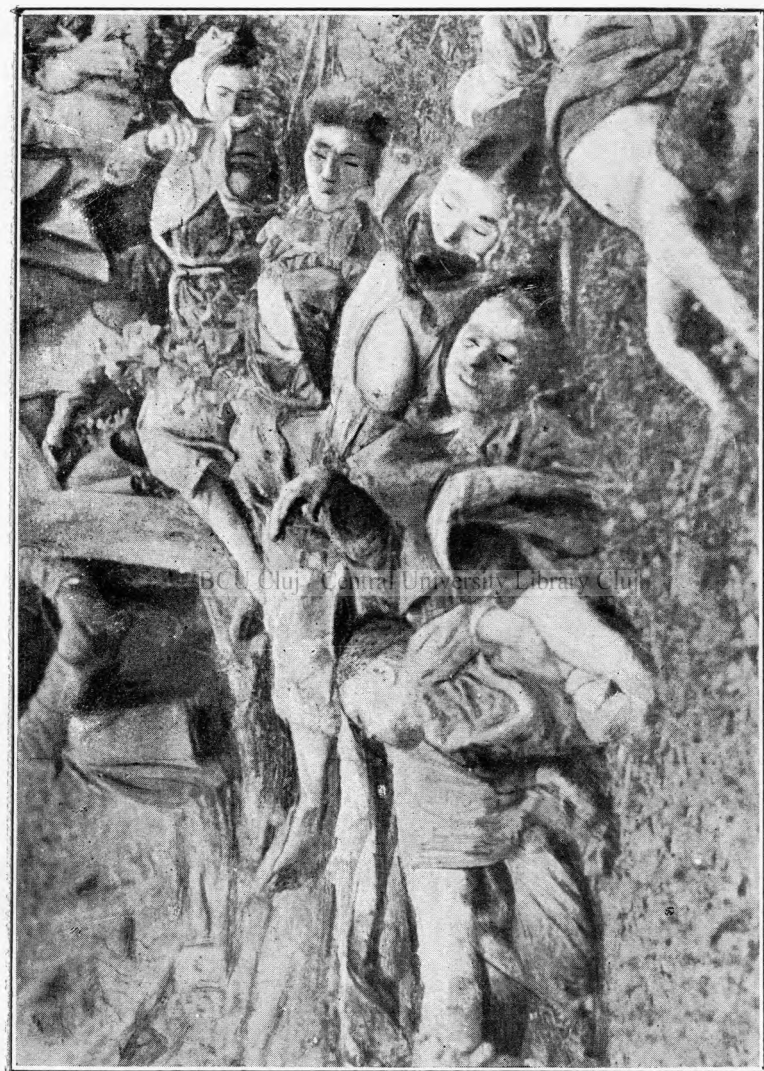
În satul Prniavor au înfipt un copil pe un cuțit, rănind pe fiul lui Andrei Maistorovitch în etate de 7 ani, precum și pe fiica lui Vladislav Atanovitch de 2 ani.

În orașul Lechnitza toți copii de sex masculin dela 8 ani în sus au fost omorâți.

În satul Tsikote au omorât două fete de patru ani numite Stanislava Matitcheva și Kata Andritcheva. Austriacii omorau pe toți locuitorii sub di-

Femeie sârbă asasinată prin sugrumare de către Austriaci la Losnitza, căreia i s'a smuls o bucată de carne

Femei și copii sârbi masacrați de către soldați Austriaci

ferite pretexte. La Tchokechina omorără o femeie pentru că declarase că nu are bărbat, găsindu-se în urmă la ea o cămașe bărbătească. La Tsikote au omorât patru frați pentru singurul motiv, că găsiseră la unul din ei un glonte turcesc, provenit din ultimul război sârbo-turc. La Varebitza au omorât pe toți la cei care găsiseră o armă, aceasta după ce toți depuseseră armele, după cum se ordonase mai dinainte locuitorilor. La Bela Reka, Sipulia, Varna, au împușcat țărani, cărora le ordonaseră să le arate drumul, după ce au executat acest ordin, sub pretext de a nu descoperi armatei sârbești drumul ce luaseră. La Tsulkovitch au poruncit locuitorilor să strige: „Trăiască eroica armată austriacă! Trăiască împăratul Francisc Iosef!” Cine refuză să execute acest ordin, era imediat împușcat.

Abia intrați la Prnjavor, împușcară mai mulți fruntași din acest sat, pentru ca să inspire frică locuitorilor. În acelaș scop împușcară cincizeci de locuitori la Lechnitza, și pentru ca efectul să fie mai puternic, obligară femeile și copiii acestui oraș, să asiste la executare. În multe localități ca: Grucitch, Bela Reka, Tsulkovitch etc., pentru a înspăimânta populația, au împușcat pe primari.

Dar în imensa majoritate a cazurilor, Austriacii nici nu-și dădeau osteneala a căuta vreun pretext ca să extermine populația civilă. *„Ei omorau pe locuitori noștri, numai pentru motivul că erau sârbi.”*

VI

Mutilări-Torturi-Violuri-Jafuri

S'a găsit un foarte mare număr de cadavre mutilate. Aceasta provine din aceea că Austriacii supuneau victimele lor la cele mai îngrozitoare torturi, înainte de a le omorâ, și adesea spintecau cu baionetele și mutilau victimele dejă moarte.

La Tsulkovitch Austriacii au crăpat ochii unui tânăr și apoi l'au omorât.

Pe poziția dela Kik au împuns cu baioneta pe un băiat și apoi l'au aruncat pe roata unei mori care se învârte.

La Cuvritza au torturat pe preotul satului, i-au acoperit barba cu scuipat și apoi l'au sugrumat.

La Tsikote au tăiat nasul și urechile unui anume Illia Aleksitch, i-au tăiat bucăți de carne de pe pulpe și l'au sărat.

În satul Dvorska au legat pe Maxim Vassitch de roata unei mori, și pe când aceasta se învârte, ei așteptau cu cuțitele, pentruca fiecare din ei să le împlânte în carnea victimei.

În unele localități ca la: Yarebitza, Tchokechina, Bogossavatz, locuitorii au fost arși de vii.

S'au găsit numeroase cadavre la care li se crăpase

ochii, li se tăiaseră urechile, pielea, dar se pare că aceste victime au fost mai întâi asasinate și apoi mutilate.

Austriacii tăiau femeilor sânii foarte adeseori.

La Prniavor ei au tăiat degetele unei femei, apoi i-au străpuns sânii în care i-au pus degetele tăiate.

La Maovo mai trăiește încă o femeie ai cărei sânii au fost sfâșiați prin lovituri de baionetă.

La Bogossăvatz au omorât o femeie însărcinată, și după ce i-au smuls copilul din abdomen, l'au înfipt într'un cuțit. Ei desbrăcau complect și lăsa sau goale femeile pe care le omorau. În multe locuri unde omorâseră mama și copilul, mama zăcea goală, iar copilul era așezat între picioarele acesteia.

Violuri au fost comise pretutindeni pe unde au trecut austriacii; ei violau pe toate ființele de sex feminin: bătrâne, femei tinere, fete, țigănci și chiar copile. La Șabatatz într'un hotel în care închiseseră numeroși locuitori, au violat pe toate copilele de sex feminin începând dela zece ani. Ei comiteau aceste violuri sub ochii mamelor pe care le loveau cu patul armei dacă încercau să-și apere copiii.

În fine Austriacii au comis o crimă de care până acum nici o armată modernă nu s'a făcut culpabilă. Au luat cu ei, în Austria, în captivitate pe cetățenii din orașe și sate nu ca ostatici, ci pentru un alt motiv, acela că Regele Petru, după cum spuneau ei, să rămână fără soldați pentru câțiva ani. Dar odată ce au început să trimită locuitori în captivitate în Austria, nu au mai ținut în seamă să ia numai băieți tineri, după cum făceau la început pentru motivul arătat. Au luat în urmă în captivitate oa-

Copii tineri asasinați de Austriaci; celui din dreapta i s'au crăpat ochii și apoi a fost cmorât;
celui din mijloc i s'au risipit țcreierii cu o greblă

Dragomir Marinkovici împușcat de către austriaci cu un glonț de m-dun, (Aspectul rănei)

meni în vârstă, bătrâni, femei, mai ales fete și chiar copii mici. *Deci în contra dreptului internațional, Austriacii au inventat dreptul de a lua ca prizonieri nu numai soldați, dar chiar cetățeni pacinici.*

S'a constatat că Austriacii au dus în captivitate pe toți oamenii tineri din satele Gruckitch, Petkovitza, Ribari; vre-o douăzeci de băieți și fete din Tzulkovitch, pe toți locuitorii de sex masculin din Bela Reka începând dela bătrâni, până la băiețași de școală primară, răpind și nouă copii mici. La Prniavor au luat pe toți copiii de sex masculin începând dela 12 ani în sus.

La Yarebitza-Draghintzi au luat mai multe fete, șase fetițe dela cincisprezece la patru ani; la Simina Brdo, din casa lui Stanka Ivanovitch două fete și doi bătrâni; la Tekeritch vre-o douăzeci de locuitori (bărbați, femei și copii); la Lechnitza cincizeci de cetățeni. Deasemenea au dus în captivitate mulți cetățeni din satele următoare: Churitza; Tchokechina, Bastava, Maikovitch, Lihodra și Vrbitch.

În satul Lipolist s'a găsit rănit de un glonte dum-dum, numitul Dragomir Marinkovitch, al cărui tată Teodor, văr Marko în etate de 13 ani, și mamă Rouzitsa fuseseră omorâți.

În satul Maovo s'a găsit o femeie tânără omorâtă și pe pieptul său dormind copilul său viu.

Examenul acestor victime a dovedit că fuseseră mai întâi maltratate, apoi legate în parte, toate mutilate, și pe urmă omorâte cu lovituri de paturi de armă și de baionetă.

Înainte de a atinge aceste cadavre, grupa a fost

fotografiată în prezența comisiunii și în prezența maiorului din armata austroungară Josef Balzarick din al XVI-lea regiment de infanterie, făcut prizonier în apropierea satului Krivalia, și care a su-praveghiat și încurajat aceste crime. După ce în fața comisiunii de anchetă și-a recunoscut vina, acest maior s'a sinucis prin împușcare.

Starea civilă a acestor victime și rănille vizibile

1) Spomenka Tchossitch, în vârstă de 16 ani, cu craniul înfundat pe 15 centimetri lungime, o parte a creierului eșită din craniu. Această victimă primise trei gloanțe în piept și unul în braț. Avea o batistă albă legată în jurul brațului. Acest cadavru a fost fotografiat.

2) Mirka Tchossitch în vârstă de 58 ani cu două gloanțe în piept deasupra sânelui. Are o rană la coapsa stângă de 15 centimetri adâncime, produsă probabil cu o baionetă.

3) Sara Tzerotchevitch în etate de 50 de ani, are un glonț în piept și pe fiecare coapsă o rană lungă de 15 centimetri și adâncă de 6 la 7 centimetri, produse prin un instrument tăios. Deasupra șoldului, pe o suprafață egală cu aceea a palmei unui om, o bucată de carne a fost tăiată din corp cu un instrument tăios. Această victimă a fost fotografiată.

4) Milana Blagoyevitch în etate de 50 de ani, a primit un glonte în ficat, unul în genunchiul piciorului stâng, două în subțioara dreaptă și unul în mușchiul brațului drept, osul fiind zdrobit în

acest loc. Scurgere de sânge prin urechi, nas și gură, acuzând astfel o fractură a bazei craniului.

5) Toma Tzerotchevitch în etate de 50 ani, a primit două gloanțe în piept și o rană la gât, partea stângă, de 10 centimetri lungime, 6 cm. lărgime și 10 cm. adâncime, descoperind plămânul și arterele mari. Acest cadavru a fost fotografiat.

6) Tzvetko Blagoyevitch în vârstă de 13 ani, cu un glonte în piept și o rană adâncă la gât la dreapta. Are în subțioara stângă o plagă adâncă de 6 cm. lungime și 4 cm. lărgime produsă prin un instrument ascuțit.

7) Milan Stefanovitch în vârstă de 60 de ani, are barba și maxilarul inferior complet zdrobit, precum și un glonte în piept, și unul în abdomen, pe rotula piciorului drept are o plagă de 10 cm., lungime și 4 cm. lărgime, osul fiind zdrobit în acest loc.

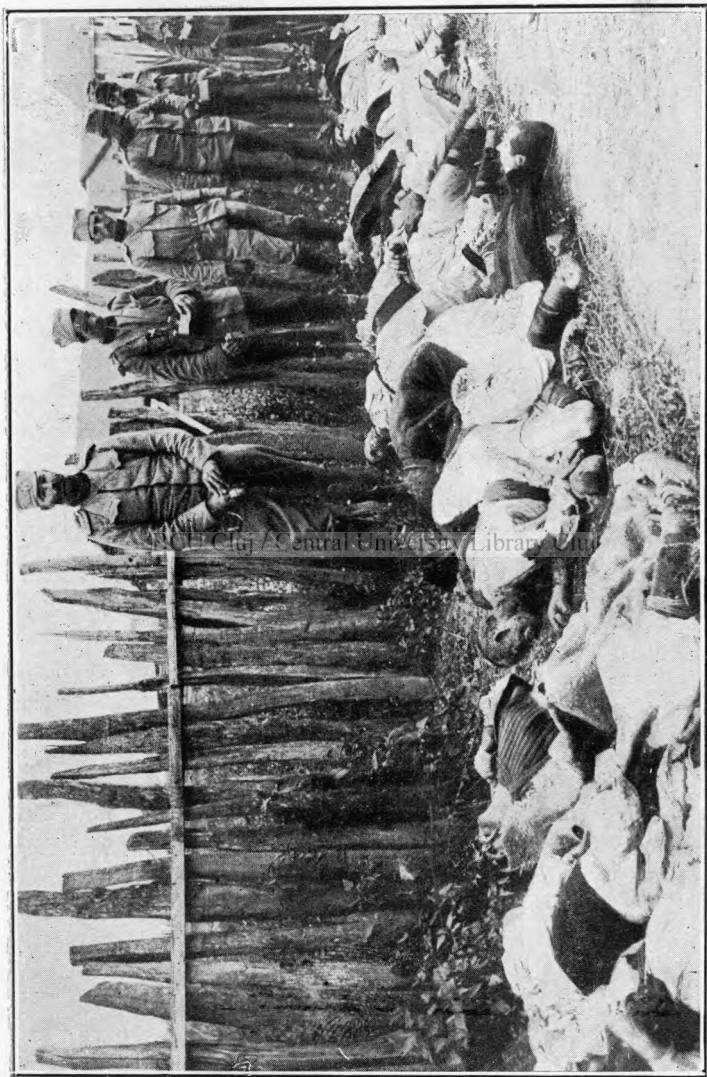
8) Stoiadine Blagoyevitch în vârstă de 13 ani, are o mare plagă sub genunchiul drept, osul fiind zdrobit în acest loc. Are deasupra genunchiului o puternică contuzie, un glonț în pânțe și două în șoldul drept.

9) Vukossayz Tgerotchevitch în etate de 18 ani, are o plagă la gât în stânga, mergând dela maxilarul inferior la umăr, largă de 4 cm. și adâncă de 5 cm. Maxilarul inferior este zdrobit, are o plagă pe brațul drept.

10) Kosmania Blagoyevitch de 18 ani, lovitură de baionetă în sânul drept, un glonte în sânul stâng, un glonte în pânțe și două în coapsa dreaptă, osul era zdrobit în acest loc. Capul turtit, deasupra pulpei stângi o bucată de carne egală cu palma unui om a fost tăiată din corp.

Comisiunea de constatarea crimelor comise de către Austriaci în Serbia, înaintea victimelor

Țărani sârbi, bărbați și femei asasinați prin sugrumare de către soldați Austriaci la Losnitza

11) Ilinka Tserotchevitch de 26 ani, are osul coapsei zdrobit și în acest loc o plagă de 5 cm. lărgime. Are gâtul străbătut de 2 gloanțe și sânul stâng de unul.

12) Lazăr Tserotchevitch de 48 ani, are tibia și peroneul piciorului drept zdrobite, o plagă adâncă la piciorul stâng și pieptul străbătut de un glonț.

13) Stanka Blagoyevitch de 15 ani are coapsa dreaptă străbătută de un glonț, osul fiind zdrobit. Are fracturi multiple ale craniului și pieptul străbătut de două gloanțe.

14) Givana Blagoevitch de 12 ani are pieptul găurit de un glonț și bărbia zdrobită de un altul, capul turtit.

15) Krsta Blagoyevitch de 45 ani, are osul coapsei drepte fracturat și a primit două gloanțe în abdomen și unul în piept. Scurgere de sânge pe nas, gură și urechi.

16) Milan Relizitch de 52 ani a primit două gloanțe în piept, un glonte în abdomen și unul în cap.

17) Dragomir Relyitch de 52 ani, are gâtul străbătut de un glonte, și un al doilea glonte în ochiul stâng.

18) Petka Jokssimovitch de 24 ani, a primit un glonte în pânțece și unul în ochiul drept.

Primele cincisprezece victime sunt din satul Simina Brda, ultimele trei din Zavlak.

Din toate rănilor produse de gloanțe s'a văzut că acestea purtau urme de arsuri, deci erau făcute de aproape.

Raportul comisiunei numită de comandantul circumscripției militare a diviziei de Drina și de prefectul districtului Valjevo ; însărcinată să constate crimele comise pe teritoriul Zavlak-Breziak ; comisiune compusă din : prefectul districtului Valjevo, Janitchie Krassoyevitch, d-rul Svetislav Nicolaevici, medic al spitalelor din Belgrad, și din martorii : d-rul Arms van Tienhoven din Haga, Olanda și Jules Schmidt, inginer industriaș în Elveția.

La 8/21 August 1914 în satul Krivaliaj situat pe șoseaua Valjevo-Losnitza, comisiunea este condusă de către bătrânul satului într'o câmpie la piciorul unui mic deal, departe de 4—500 metri de șosea. În această câmpie, în apropierea unui râuleț, zac cincisprezece cadavre de diferite vârste și sexe, amestecate unele peste altele în poziția în care le-a surprins moartea. Douăsprezece din aceste cadavre aveau mâinile legate la spate și legate între ele cu o frânghie lungă.

Puțin mai departe în aceeaș câmpie trei cadavre de bărbați înaintați în vârstă, erau întinși pe iarbă unul aproape de altul.

La 9/22 August în satul Bresiak pe marginea șoselei Valjevo-Losnitza, comisiunea s'a dus într'o câmpie aproape 500 metri de șosea. Acolo, într'o

groapă, zăceau cinci cadavre: Tatăl, mama, și trei fiice ale lor, toți masacrați și mutilați:

- 1) Lazăr Petrovici de 40 ani din Breziak.
- 2) Miliza, femeia sa de 40 ani din Breziak
- 3) Dohia, fiica lor de 18 ani din Breziak.
- 4) Angelina, fiica lor de 14 ani din Breziak
- 5) Stanoika, fiica lor de 12 ani din Breziak.

Lângă aceste cadavre s'a găsit întins cadavrul unui câine legat de piciorul micuței Stanoika.

Acest grup a fost fotografiat în prezența comisiei.

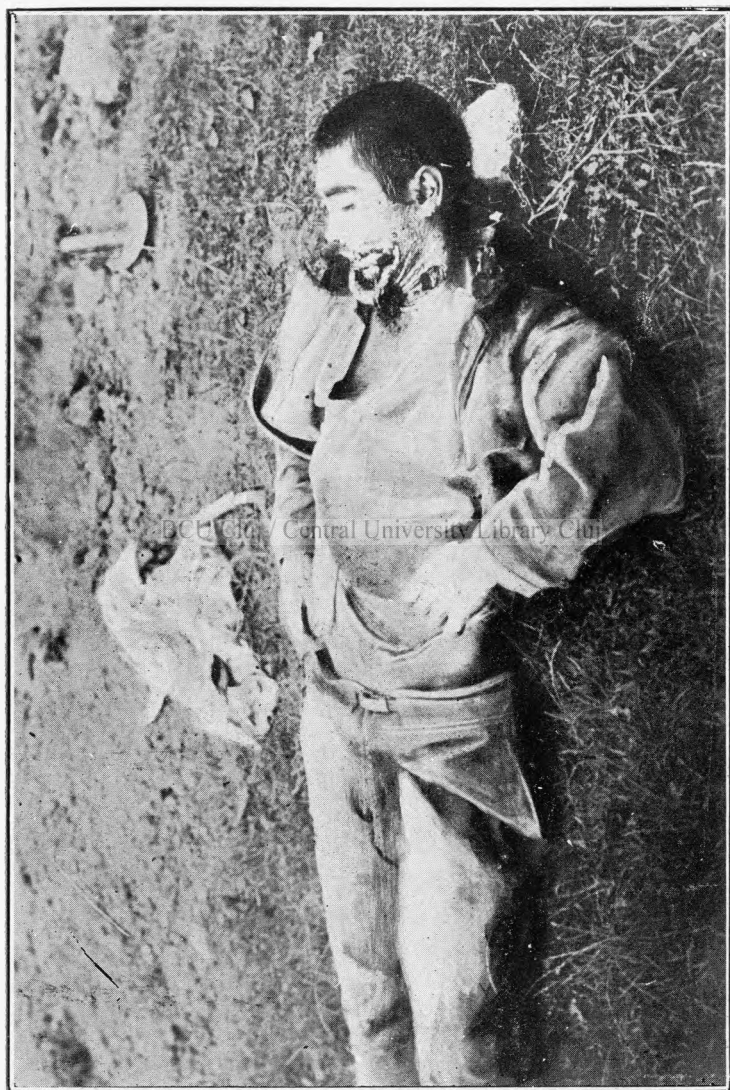
La o sută de metri departe de acest grup într'un ogor de porumb, un mormânt proaspăt mărginește drumul.

Comisiunea ordonând ca acest mormânt să fie deschis, s'a scos din el cinci cadavre care fuseseră aruncate unul peste altul, la o adâncime atât de mică încât cadavrul de deasupra eșia aproape afară. Comisiunea a stabilit că aceste victime erau:

- 1) Sima Jesditch de 14 ani din Bresiak.
- 2) Anița Jesditch de 30 ani din Bresiak
- 3) Angelina Pavlovitch de 14 ani din Bresiak
- 4) Dragitch Pavlovitch de 14 ani din Bresiak
- 5) Julia Tomitch de 14 ani din Bresiak.

Toți mutilați. Acest grup a fost fotografiat.

În aceeași zi comisiunea s'a transportat într'o colibă la o distanță de 70 metri de groapa pomenită, și a găsit acolo cadavrul unei tinere femei a cărei identitate s'a stabilit că este Miroslava, femeia lui Milorad Petrovitch din Bresiak. Acest cadavru eră

Soldat sârb masacrat de către Austriaci

Femeie sârbă violată pe rând de peste 40 de soldați Austriaci, apoi ucisă prin lovituri de baionetă,
după ce i s'au tăiat sânii

întins pe un pat pe spate, cu picioarele desfăcute, cu corpul descoperit, cu sânii tăiați, părțile genitale umflate și sângerate, ceea ce dovedește că această victimă a fost violată de un mare număr de indivizi. Moartea i-a fost produsă de o lovitură de baionetă în sânul stâng.

Identitatea acestor victime a fost stabilită de rudele lor și prin organele municipale din aceste sate.

Pe tot teritoriul vizitat de comisiune ca să constate crimele comise de Austriaci, aceasta și-a dat seama că absolut tot mobilierul locuitorilor, ca: paturi, dulapuri, scaune, mese, mașini de cusut și chiar sobele, au fost făcute bucăți și aruncate afară din case. Comisiunea a constatat deasemenea că toate animalele domestice care nu au fost consumate sau transportate, au fost măcelărite.

După declarațiile locuitorilor și a organelor municipale, reiese că crime la fel au fost comise în toate satele care au fost ocupate de trupe austro-ungare, dar comisiunea crede că constatarea oficială numai a cazurilor aci arătate, este suficientă pentru a face dovada, că nu este vorba de cazuri izolate, ci de un sistem de represalii, adică de răzbunare fără nume în istoria războaielor.

Tradus de Jules Autral.

Noi subsemnații declarăm că constatarea crimelor comise la Limana Brda, Bresiak în departamentul Șabat, a avut loc în prezența noastră la 8/21 și

9/22 August 1914, și că raportul (traducere) care precede este în totul conform cu ceea ce am văzut în localitate.

Valjevo 9/22 August

Semnați : Dr. în medicină Arms van Tienhoven
Jules Schmidt, Ing.

Membrii comisiunii
Janitchie Krasoyevitch, Dr. Svet Nicolayévitch

STAT MAJORUL QUARTIERULUI G-RAL
No. oficial

Văzut de noi pentru autenticitatea acestei copii pe care o certificăm conform cu originalul depus într'un dosar No. A 24.348 la birourile militare ale regiunii de Drina.

șeful biroului informațiilor
semnat : Colonel Drag. Dimitrievitch

Valjevo, 11 Septembrie 1914.

Incheiere

Înainte de faptele povestite până aici după rapoarte oficiale, nu putem decât privind cu scârbă spre monarhia vecină de tristă memorie, și plecându-ne capetele în fața victimelor sălbăticiiei austro-ungurești, să împărtășim durerea bietului popor sârb, atât de brav și de nenorocit. Având convingerea că dacă ocaziunea ar fi fost prielnică, un moment nu am fi fost cruțați de mârșava vecină, dușmană a tot ce este civilizație și progres. Această trândavă monarhie, rușinea continentului ce i-a tolerat până astăzi existența, care veacuri peste veacuri a trăit din jaf și crimă, fiind cioclul propriei sale dinastii, a atins astăzi superlativul bestialității și cruzimei.

Setea de răzbunare și sânge a ucis în conștiința ei și ultima lucire a sentimentului moral, redeșteptând în schimb în soldatul austriac bestia umană setoasă de crimă și jaf.

Dar a sosit momentul ca subjugății să-și termine socotelile cu această mascaradă monarhică a Europei, rușinea timpului în care trăim.

Austria moare, și cu ea va muri o epocă tristă de

politică meschină de cotropire și jaf contra celor mici, dar bravi.

Prin moartea ei, Austria va înscrî în cartea vieții popoarelor din Orient în special, o epocă de înflorire, făcându-le să respire ușurate aerul libertății, salvându-le sufocării miasmelor politice ce până acum acest stârv monarhic a exalat în Europa.

Iar istoria omenirii înscrie una din cele mai sângeroase pagini, transmițând posterității peste secole chiar, faima crimelor sale sângeroase, a căror amintire va fi insultă pentru omenire, atît cît va dură acest glob pămîntesc, care răbdător, a tolerat atît timp existența Austriei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ
552- 39